

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002129

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-06-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ від 02 вересня 2025 р. № 124 к-а

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шишко Ігор Миколайович

2. Ihor Shyshko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-2112-7759

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 05-08-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство, кваліфікація юриста

Місце роботи здобувача: Фізична особа-підприємець Шишко Ігор Миколайович

Код за ЄДРПОУ: 3484205475

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 11-Б, кв. 19, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9569

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 25882308

Місцезнаходження: вул. Пилипа Орлика, буд. 3, Київ, 01024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 25882308

Місцезнаходження: вул. Пилипа Орлика, буд. 3, Київ, 01024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.27.58, 76.01

Тема дисертації:

1. Правове регулювання медико-біологічних досліджень ембріонів людини
2. Legal regulation of human embryos biomedical research

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження є першим комплексним дослідженням правового регулювання медико-біологічних досліджень ембріонів людини, у якому з урахуванням міжнародного досвіду досліджено особливості правового регулювання медико-біологічних досліджень ембріонів людини, юридичні ознаки ембріона людини та правові вимоги до ембріона людини як об'єкта медико-біологічних досліджень, правові та біоетичні вимоги до суб'єктів медико-біологічних досліджень ембріонів людини. У дисертаційному дослідженні також висвітлено питання особливостей правової охорони результатів медико-біологічних досліджень ембріонів людини як об'єктів права інтелектуальної власності. Під час проведеного дослідження, були сформовані ознаки медико-біологічних досліджень та медико-біологічних досліджень ембріонів людини, на підставі чого були надані авторські визначення вказаних понять. У першому розділі дисертаційного дослідження висвітлено дихотомію медико-біологічних досліджень ембріонів людини, тобто

їх поділ в залежності від мети таких досліджень на терапевтичні та наукові. Визначено особливості кожного виду досліджень та ознаки, які дозволяють кваліфікувати медико-біологічне дослідження ембріонів людини як терапевтичне або наукове. Важливим питанням, яке досліджено в межах дисертації є особливості правового регулювання проведення медико-біологічних досліджень ембріонів людини, яке базується на заборонах та обмеженнях, зокрема досліджено темпоральне обмеження проведення таких досліджень. В роботі запропонована авторська правова конструкція темпорального обмеження. Другий розділ дисертаційного дослідження присвячений ембріону людини, як об'єкту медико-біологічних досліджень. Автором виокремлено чотири юридичні ознаки, які дозволяють кваліфікувати окремі клітини як ембріони людини та надавати їм відповідний захист, а саме: 1) запліднення; 2) потенційна здатність ембріона людини розвинути в людину; 3) наявність у клітини активного внутрішнього потенціалу розвинути в людину; 4) темпоральне обмеження вісім тижнів. Також автором визначено правові вимоги до ембріона людини як об'єкта медико-біологічних досліджень. Третій розділ дисертаційного дослідження присвячений суб'єктам медико-біологічних досліджень ембріонів людини. Автором встановлено біоетичні вимоги до суб'єктів медико-біологічних досліджень ембріонів людини. Загалом виокремлено такі біоетичні вимоги: 1) дотримання заборон та обмежень, які закріплені на міжнародному та національному рівнях; 2) дотримання принципів обґрунтованості, субсидіарності, пропорційності та перестороги; 3) дотримання принципу захисту життя та здоров'я майбутньої дитини; 4) забезпечення належного рівня професійної придатності дослідників; 5) отримання згоди на проведення медико-біологічних досліджень ембріона людини від донорів гамет або інших уповноважених осіб. Також встановлено три дозвільні моделі контролю держави за проведенням медико-біологічних досліджень ембріонів людини та надано їх характеристику: 1) отримання дозволу від спеціально уповноваженого органу державної влади; 2) отримання дозволу від комітету з етики; 3) отримання ліцензії на провадження медико-біологічних досліджень ембріонів людини. Визначено та охарактеризовано ознаки кожної з моделей, а також спільні ознаки, які притаманні всім трьом моделям. Також автором запропоновані додаткові правові вимоги, яких слід дотримуватися під час побудови дозвільної системи проведення медико-біологічних досліджень ембріонів людини. У роботі досліджено питання правової охорони результатів медико-біологічних досліджень ембріонів людини. Автором визначено критерії встановлення відповідності винаходів такій умові надання правової охорони, як відповідність нормам моралі та публічному порядку, а саме: 1) не завдання шкоди життю та здоров'ю людини; 2) не суперечність людській гідності. Також встановлено перелік технологій, які повинні бути вилучені з-під патентної охорони внаслідок того, що використання останніх суперечить людській гідності а, отже, порушує норми моралі та публічний порядок. Більше того, в межах дослідження з'ясовано, що під час визначення того, чи відповідає певний винахід такій умові, як відповідність нормам моралі та публічному порядку, необхідно апелювати не до гідності конкретної людини, а до гідності людського роду, яка за своєю суттю є морально-етичним стандартом, тобто сукупністю основних соціальних цінностей і засад функціонування суспільства, які сформовані суспільством та визнані ним. Отже, підставою визнання винаходів такими, що суперечать людській гідності, є суперечність останніх морально-етичному стандарту, який визнаний певним суспільством.

2. The dissertation research is the first comprehensive study of legal regulation of human embryos biomedical research, which, taking into account international experience, examines the features of human embryos biomedical research legal regulation, the legal characteristics of the human embryo and the legal requirements for the human embryo as an object of biomedical research, and the legal and bioethical requirements for the subjects of human embryos biomedical research. The dissertation research also highlights the issue of the specifics of legal protection of the results of human embryos biomedical research as the objects of intellectual property law. In the process of the conducted research the characteristics of biomedical research and human embryos biomedical research were formed, on the basis of which the author's definitions of the specified concepts have been provided. The first part of the dissertation elucidates the dichotomy of human embryos biomedical research, that is, their division into therapeutic and scientific, depending on the purpose of such research. The features of each type of research and the characteristics that allow classifying human embryos biomedical research as therapeutic or

scientific were identified. An important issue investigated within the framework of the dissertation is the specifics of the legal regulation of conducting human embryos biomedical research, which is based on prohibitions and restrictions, in particular, the temporal limitation of conducting such research has been examined. The work also proposes an author's temporal limitation construction. The second part of the dissertation is devoted to the human embryo as an object of biomedical research. The author determines four legal characteristics that allow individual cells to be qualified as human embryos and provided with appropriate protection, namely: 1) fertilization; 2) potential ability of a human embryo to develop into a human; 3) presence of an active internal potential in a cell to develop into a human; 4) a temporal limitation of eight weeks. The author also specifies the legal requirements for the human embryo as an object of biomedical research. The third part of the dissertation is devoted to the subjects of human embryos biomedical research. The author specifies bioethical requirements for the subjects of human embryos biomedical research. In general, the following bioethical requirements were identified: 1) compliance with prohibitions and restrictions established at the international and national levels; 2) compliance with the principles of justification, subsidiarity, proportionality and precaution; 3) adherence to the principle of protecting the life and health of the unborn child; 4) ensuring the appropriate level of professional competence of researchers; 5) obtaining consent to conduct human embryos biomedical research from gamete donors or other authorized persons. Three licensing models for state control over human embryos biomedical research were also established and their characteristics were proposed: 1) obtaining permission from a specially authorized state authority; 2) obtaining permission from an ethics committee; 3) obtaining a license to conduct human embryos biomedical research. The features of each model, as well as common features that are inherent in all three models were identified and characterized. The author also offers additional legal requirements that should be considered in the process of designing a licensing system for conducting human embryos biomedical research. The work studies the issue of legal protection of the results of human embryos biomedical research, in particular, it has examined such a condition for granting legal protection to inventions as their compliance with morality and public order. The author has defined criteria for establishing the compliance of inventions with such a condition for granting legal protection to inventions as compliance with the norms of morality and public order, namely: 1) avoidance of harm to human life and health; 2) non-contradiction to human dignity. A list of technologies that should be removed from patent protection has been also outlined due to the fact that their use contradicts human dignity and, therefore, violates moral norms and public order. Moreover, the study found that when determining whether a certain invention meets such a condition as compliance with the norms of morality and public order, it is necessary to appeal not to the dignity of a specific person, but to the dignity of the human race, which is essentially a moral and ethical standard, that is, a set of basic social values and principles of the society functioning, which are formed and recognized by it. Therefore, the basis for recognizing inventions as contrary to human dignity is their contradiction with the moral and ethical standard recognized by a given society.

Державний реєстраційний номер ДіР: PK № 0121U113759

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Шишко І. М. Мораль та публічний порядок як умова патентоздатності біотехнологічних винаходів у сфері медицини: досвід європейських країн. Нове українське право. 2021. Вип. 4. С. 283 – 292. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.4.42> URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/116>

- 2. Шишко І. М. Ембріон людини як юридична категорія: міжнародний досвід та національні реалії. Юридичний вісник 2023. № 6. С. 359 – 368. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v6.2023.44> URL: <http://yurvisnyk.in.ua/index.php/yuridichnij-visnik-6-2023.html>
- 3. Шишко І. Темпоральне обмеження проведення медико-біологічних досліджень ембріонів людини, створених in vitro. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2024. № 3. С. 116 – 126. DOI: <https://doi.org/10.33731/32024.311656> URL: <https://drive.google.com/file/d/1juYAXR2VQ4By0DsOVEpJLV4-O4E1vIHt/view>
- 4. Шишко І.М. Правовий статус ембріону людини та його вплив на правове регулювання медико-біологічних досліджень ембріонів людини. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Том № 4. Випуск 87. С. 364 – 370. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.87.4.57> URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/03/87-part-4.pdf>

Наукова (науково-технічна) продукція: проекти нормативно-правових документів; медико-біологічні дослідження

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: РК № 0121U113759

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пономарьова Олена Олександрівна
2. Olena O. Ponomarova

Кваліфікація: к. ю. н., с.д., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8232-3748

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 25882308

Місцезнаходження: вул. Пилипа Орлика, буд. 3, Київ, 01024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крушельницька Ганна Леонідівна

2. Hanna Krushelnytska

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9934-6973

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 19485263

Місцезнаходження: вул. Раєвського, буд. 23-а, Київ, 01042, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Москалюк Надія Богданівна

2. Nadiia B. Moskaliuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2972-3352

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 11, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пашков Віталій Михайлович

2. Vitalii M. Pashkov

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9489-7768

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 25882308

Місцезнаходження: вул. Пилипа Орлика, буд. 3, Київ, 01024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Омельченко Ольга Петрівна

2. Olha P. Omelchenko

Кваліфікація: д.філософ, 081

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3265-205X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 25882308

Місцезнаходження: вул. Пилипа Орлика, буд. 3, Київ, 01024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Яковець Ірина Станіславівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Яковець Ірина Станіславівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Троцька Валентина Миколаївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна